

VINNANDE MÖTE

mellan yrkesgrupper

På Psykologiska institutionen i Göteborg har psykologer kunnat gå en kurs i "Hälsopsykologi med primärvården som tillämpningsområde" och i Stockholm kan läkar- och psykologstudenter gå en programöverskridande kurs i "beteendemedicin i primärvården". Syftet är ge psykologer och läkare möjlighet att mötas i vårdens vardag.

På Psykologiska institutionen vid Göteborgs universitet hölls under hösten 2007, för tredje gången, en baskurs i hälsopsykologi, med primärvården som tillämpningsområde. Kursen, som vänder sig till examinerade psykologer, är tänkt att fungera som stöd i arbetet för psykologer som befinner sig i första linjens sjukvård. Ambitionen är att ge en teoretisk bas för den biopsykosociala modell som arrangörerna menar kan göra stor nytta i primärvården.

– Den kan ge ett bidrag inom det område där medicinen hittills ensam har fått råda. Tanken är inte att den biopsykosociala modellen ska ersätta den medicinska, utan att de två kan fungera i samspel med varandra, säger Sven Carlsson, professor emeritus vid

Psykologiska institutionen och initiativtagare till kursen.

Han får entusiastiskt medhåll av professorn vid nämnda institution,

Boo Johansson.

– Det är en jättebra tanke med en utbildning för psykologer inom primärvården. Läkarnas roll är tydlig och det finns en längre tradition bland kuratorerna, men psykologrollen är fortfarande mer oklar. Psykologer behöver positionera sig mellan kuratorer och läkare, de behöver hitta en tydlig roll. Det kan den här utbildningen hjälpa till med, säger han.

Kursen i hälsopsykologi var enbart öppen för examinerade psykologer.

– Vi hade gärna bjudit in läkare och andra yrkeskategorier, men för att få kursen användbar i specialistordningen fick vi bara bjuda in psykologer, säger Sven Carlsson. Men Boo Johansson, som tillsammans med Sven Carlsson var examinator vid kursen, tror att det där egentligen inte skulle behöva vara något problem. Hade de bara varit lite mer påstridiga så hade det säkert gått att lösa, tror han.

– Psykologerna måste ges möjlighet att bli en brygga mellan kuratorn och primärvårdsläkaren. Om inte förbundet går med på det så gräver det sin egen grav,

säger Boo Johansson.

Snarare tror han att problemet ligger i konkurrensen. Kursen tävlar om utrymmet med så många andra intressanta och viktiga ämnen.

KURSEN RIKTADES TILL redan examinerade psykologer, men det skulle också kunna vara möjligt att ha kursen bland de valbara som ligger på slutet av psykologprogrammet.

– Men där är konkurrensen ännu högre. Å andra sidan har flera studenter gett signaler om att de är intresserade av en kurs inom hälsopsykologi, säger Boo Johansson.

För institutionen gäller det att vara lyhörd för de krav som ställs från såväl studenter som samhälle.

Den tidigare synen bland läkare att psykologi var något som man både kunde ha och mista, är tveklöst på väg bort. På samma sätt har de flesta psykologer i dag lämnat viljan att göra upp med medicinen och insett att kunskaper vinner på att integreras med varandra, förklarar Sven Carlsson. Inom institutionen diskuteras möjligheten att återupptas planerna på kurser som

öppnar sig också för andra yrkeskategorier.

– Det ligger en ganska stark poäng i mötet mellan de olika yrkesgrupperna, som ett led i att få den biopsykosociala modellen att fungera i praktiken, ute på arbetsplatserna.

– Det är förbluffande svårt att få till programöverskridande kurser. Men i Stockholm har man lyckats väldigt bra med detta, säger Sven Carlsson.

På Karolinska Institutet i Stockholm sitter kursamordnaren Anne H Berman och är med rätta både stolt och nöjd över den kurs som Sven Carlsson hänvisar till.

”En helt ny typ av angreppssätt på en komplex patientproblematik”, så beskriver hon den programöverskridande kursen Stress, symptom och klinik: beteendemedicin i primärvården. Kursen som är fem veckor lång vänder sig till både psykolog- och läkarstudenter och

Anne H Berman

Sven Carlsson

innehåller praktik i primärvården.

Kursen bedrivs vid Institutionen för klinisk neurovetenskap vid Karolinska institutet, men studenterna kommer alltså inte enbart från läkarprogrammet vid KI utan också från psykologprogrammet vid Stockholms universitet.

Syftena med den programöverskridande kursen är flera. Förutom att ge studenterna grundkunskaper i beteendemedicin vill den också ge möjligheter för de två olika professionerna att mötas i vårdens vardag – till allas fromma. Både psykologer och läkare möter i sin praktik ofta patienter vars symtom inte självklart låter sig klassificeras. Just stressrelaterade besvär kan vara svåra att definiera enligt vedertagen diagnostik.

Genom föreläsningar och en gedigen litteraturlista får studenterna stifta bekantskap med beteendemedicinen, ”där medicinsk och psykosocial problematik förenas till en helhet”, som det står i kursbeskrivningen.

Kursen innehåller förutom de teoretiska avsnitten också en viktig tillämpad del där studenterna tillsammans får gå ut i primärvården och möta patienter.

DE BLIVANDE psykologerna och blivande läkarna går ut i par.

– Jag hoppades att kursen skulle ge mig teoretiska och praktiska kunskaper om stress och om hur man ska handlägga stressproblematik på vårdcentral, berättar läkarstuderande Ida Berglund, som tillsammans med Maria Eklund från psykologprogrammet fick träffa en patient på vårdcentralen, för

kartläggning och bedömning.

Patienten led av stelhet, darrningar och muskelsvaghet. Hon hade nyligen blivit av med sitt jobb, och var orolig och nedstämd. Dessutom led hon av sömnproblem. Efter mötet med patienten diskuterade de två studenterna med psykologen som var deras handledare och med en läkare på vårdcentralen, om symtomen kunde bero på bakomliggande sjukdomar. De talade om hur en akut stressreaktion kan bemötas och om hur man kan förbättra sömnen och motivera patienten till att ändra sina vanor.

Både Maria Eklund och Ida Berglund var nöjda med

sin kurs och tyckte mötet med patienten var givande, liksom mötena och ibland krockarna mellan de två olika professionernas inriktning och synsätt.

– Det var uppenbart att läkarstudenterna hade en helt annan syn på patienternas besvär och hur de skulle hanteras, än den som psykologstudenterna hade, konstaterar Maria Eklund.

KURSSAMORDNAREN Anne H Berman berättar att studenterna överlag varit nöjda och framför allt väldigt förtjusta i den kliniska praktiken.

– Det är extremt nyttigt när studenter som redan kan en hel del börjar samspråka

om samma persons problematik, från varsitt perspektiv. De lär sig kommunicera, upptäcker varandras förtjänster och upptäcker patienten tillsammans.

Den fem veckor långa kursen (7,5 högskolepoäng) återkommer.

Planer finns på att även omfatta sjukgymnaststuderande i slutet av sin utbildning samt på magisternivå.

Maria Eklund

HELENE LUMHOLDT
Frilansjournalist

Nätverksträff i Göteborg

Över 70 psykologer deltog i årets nätverksträff för psykologer i primärvården, som hölls i Göteborg i början av hösten.

Årets Nätverksträff för primärvårdpsykologer har ägt rum på Psykologiska institutionen i Göteborg. Dagen inleddes av Göteborgs primärvårdsdirektör Marie-Louise Gefvert, som berättade om värdevalet och vikten av att ha psykologresurser på vårdcentralen. Målet för regionen är en psykolog per 10 000 listade patienter.

Nästa talare var professor Boo Johansson som berättade att under de senaste åren har institutionen anordnat påbyggnadskurser i hälsopsykologi med primärvård som tillämpningsområde. Dessa

kurser har varit mycket uppskattade och förhoppningen är att det kommer fler framöver.

Professor Gerhard Andersson berättade om sitt uppdrag på Socialstyrelsen, kbt och internetbaserad behandling. Evidensen för kbt som psykologisk behandling framför allt i primärvården är stor. Detta beror delvis på att i forskning är det främst kbt som studerats. Andra inriktningar som har evidens är interpersonell terapi och kognitiv terapi. Andersson framförde att det är laddat att kbt dominerar.

Göran Andersson berättade om en undersökning som gjordes på Lunarstorm. Man gick ut via nätet till ungdomar 13-18 år med vinjetter om dynamisk terapi, kbt och medicin och ställde frågor om vad de tror är

bra behandling för en kompis som mår dåligt. Nästan 2 000 ungdomar svarade på frågorna och de flesta föredrog kbt eller dynamisk terapi framför medicin.

Efter lunch talade Andersson om ”Kbt på Internet – framtidens behandlingsform”.

Sista punkten på programmet var frågan om vi primärvårdpsykologer ska bilda en yrkesförening. En liten arbetsgrupp bildades som skulle titta över möjligheterna för en förening och återkoppla detta vid nästa möte.

Nästa nätverksträff hålls i Stockholm i augusti 2009. Kontaktpersoner är Ingrid. Nilsson@sll.se och Adela. Zyto@sll.se

CATHARINA BJÖRK
Psykolog och psykoterapeut
Primärvården Skåne